

Stadsfullmäktiges ordförande.

1905.

(Bih. n:r 142, 158, 160 och 168 för 1904
samt 6; M:n n:r 28.)

N:r 23—35.

Beredningsutskottets utlåtanden och memorial.

N:r 23. (Bih. n:r 160 för 1904.)

Utlåtande angående utredning af frågan om angränsande områdens införlifvande med Stockholm.

På sätt inhemtas af en bland handlingarna i bihanget n:r 160 för år 1904 intagen note ur protokollet öfver justitiedepartementsärenden den 17 juni samma år, har herr statsrådet och chefen för kungl. justitiedepartementet vid föredragning inför Konungen af ärende rörande delning af Södra Roslags domsaga m. m. gifvit uttryck åt den uppfattningen, att de tätt invid hufvudstaden belägna samhällen, däri en stor del af domsagans befolkning vore bosatt, otvifvelaktigt förr eller senare måste komma att med staden införlifvas, liksom att äfven inom Södertörns domsaga finnes betydliga samhällen, hvilkas öfverflyttande till Stockholm vore att vänta. Med hänsyn till förhållandena uti båda domsagorna förklarade föredragande departementschefen sig också finna synnerligen önskvärdt, om frågan angående öfverflyttning till staden af vissa intill densamma belägna samhällen kunde så snart som möjligt vinna sin lösning eller åtminstone utredning erhållas om de åtgärder från stadens sida, som i sådant syfte kunde vara att vänta.

Kungl. maj:ts på departementschefens hemställdan fattade beslut i omnämnda ärende innehåller äfven aläggande för öfverståthållareämbetet att från stadsfullmäktige infordra yttrande, huruvida ej de tätt bebyggda samhällen, som äro belägna intill Stockholm, lämpligen böra med staden införlifvas och hvilka af dessa samhällen, som i sådan händelse härvid närmast böra ifrågakomma.

Det sålunda gifna uppdraget har öfverståhållareämbetet fullgjort genom öfverlemnande af en i förenämnda bihang införd skrifvelse af den 4 november nästlidet år, vid hvilken skrifvelse fogats åtskilliga i samma bihang äfvenledes aftryckta statistiska uppgifter.

I en fråga af så stor omfattning och betydelse för hufvudstaden som den, hvilken genom förevarande remiss hänskjutits till stadsfullmäktiges yttrande, kan uppenbarligen ett svar ej afgifvas utan föregående noggrann undersökning och utredning af de olikartade och i många hänseenden särdeles invecklade förhållanden, till hvilka hänsyn måste här tagas. Utskottet får sålunda framhålla, att vid sidan af de viktiga ekonomiska och sociala intressen, hvilka beröras af frågor om stadsområdets utvidgning, därvid jämväl komma i betraktande ofta synnerligen svårlösta spörsmål af administrativ, judiciel och ecklesiastik natur. Den sakkunskap i dessa olika riktningar, som erfordras för en såvidt möjligt allsidig utredning af hithörande förhållanden, torde också näppeligen kunna vara att förvänta annat än hos en för uppgiften särskildt utsedd kommitté.

Utskottet vill därför förorda, att en kommitté tillsättes för behandlingen af förevarande angelägenhet, och anser sig böra härvid framhålla önskvärdheten af att i denna kommitté representeras de insikter och den erfarenhet, som på olika områden företrädas af drätselnämnden, fattigvårds- och hälsovårdsnämnderna, folkskoleöfverstyrelsen, magistraten och hufvudstadens konsistorium, hvarförutom beredningsutskottet torde kunna göra anspråk på att i en sådan kommitté ej sakna representant. Åt kommittén torde följaktligen ej kunna gifvas en alltför fåtalig sammansättning.

Ehuru kungl. maj:ts förfrågan förklarats afse allenast de tätt bebyggda samhällen, som äro belägna intill Stockholm, bör den ifrågasatta kommittén enligt utskottets tanke ej vara underkastad någon på förhand gifven begränsning i fråga om de områden, hvilka skulle blifva föremål för dess undersökningar, men synes kommitténs uppdrag å andra sidan tills vidare ej böra omfatta mer än en utredning och således icke utsträckas till att inbegripa jämväl underhandlingar i ämnet med det ena eller andra grannsamhället.

Med stöd af det anförda hemställer utskottet således:

1:o) att stadsfullmäktige måtte besluta att utse en kommitté af sju personer med uppdrag att utreda frågan om angränsande områdets införlifvande med Stockholm;
att kommittén bemyndigas att anlita erforderligt biträde af stadens tjänstemän; samt
att drätselnämndens första afdelning måtte äga att i mån af rekvisition tillhandahålla kommittén mot redovisningsskyldighet behöfliga medel för kommitténs verksamhet.

Under förutsättning af bifall till utskottets här ofvan under 1:o gjorda hemställan föreslår utskottet vidare stadsfullmäktige besluta:

2:o) att i underdånig skrifvelse till kungl. maj:t anmäla sitt beslut om tillsättande af en kommitté för utredning af ofvan angifna fråga, med anhållan att sedan kommittén afgifvit betänkande och detta af stadsfullmäktige behandlats, få inkomma med yttrande i anledning af den föreliggande remissen.

Stockholm den 2 februari 1905.

N:r 24. (Bih. n:r 6.)

Utlåtande i frågan om kronans utomlands bosatte tjänares skattskyldighet till Stockholms stad och S:t Nikolai församling för enskilda inkomster.

Af handlingarna i bihanget n:r 6 inhemtas:
att envoyén frih. C. Bildt hos kungl. maj:t gjort underdånig hemställan om lagförklaring eller, om så finnes nödigt, om lagstiftning till fastställande däraf

att kronans utomlands bosatte tjänare skulle för sina enskilda inkomster åtnjuta samma befrielse från utskylder till Stockholms stad och S:t Nikolai församling som för sina löneinkomster;

att sedan yttranden i ärendet inhemtats från församlingens kyrko- och skolråd; handlingarna för underdånigt utlåtande öfverlemnats till stadsfullmäktige;

samt att drätselnämndens första afdelning den 13 december 1904 på anmodan afgifvit yttrande i frågan.

Lika med afdelningen hemställer utskottet:

af stadsfullmäktige i det underdåniga utlåtandet måtte förklara sig afstyrka friherre Bildts förevarande framställning.

Stockholm den 26 januari 1905.

N:r 25. (Bih. n:r 142 och 158 för 1904.)

Utlåtande med anledning af förslag till inkvarteringsordning för arméns personal.

Sedan öfverståthållareämbetets underdåniga utlåtande infordrats öfver ett enligt kungl. maj:ts uppdrag af f. d. generalkrigskommissarien Alfred Sjöberg uppgjort förslag till inkvarteringsordning för arméns personal, har ämbetet den 13 september 1904 till stadsfullmäktiges yttrande öfverlemnats handlingarna i ärendet.

Efter mottagande af denna remiss har beredningsutskottet för yttrande hänskjutit frågan till drätselnämndens första afdelning, som däri hört kammarkontoret. I bihanget n:r 142 för år 1904 har till trycket befordrats kammarkontorets utlåtande i ämnet tillika med åtskilliga därvid fogade handlingar, hvarförutom en

BIHANG N° 160

till

Beredningsutskottets utlåtanden och memorial för år 1904.

Handlingar till frågan om införlifvande med hufvudstaden af de tätt bebyggda samhällen, som äro belägna intill densamma.

1. Note ur protokollet öfver justitiedepartementsärenden den 17 juni 1904 (sidd. 1—5).
2. Öfverståthållareämbetets remiss af ärendet (sid. 5).
3. De vid 2 fogade statistiska uppgifter:
 - Bil. A.* Areal och folkmängd i vissa kommuner 1870—1903 (sid. 6).
 - Bil. B.* Taxeringsbelopp i Brännkyrka och Nacka socknar år 1902 (sid. 6).
 - Bil. C.* Fastighetstaxeringen i Vaxholms fögderi år 1902 (sid. 7).
 - Bil. D.* Taxeringen för inkomst i Vaxholms fögderi år 1902 (sid. 7).
 - Bil. E.* Taxeringsbelopp i Svartsjö fögderi år 1902 (sid. 8).
 - Bil. F.* Nacka borgerliga kommuns skuld vid 1903 års slut (sid. 8).
 - Bil. G.* Nacka sockens kyrko- och skolkassors skulder vid 1903 års slut (sid. 9).
 - Bil. H.* Brännkyrka kommuns skuldsättning vid 1903 års slut (sid. 10).
 - Bil. I.* Intyg om Solna borgerliga kommuns skuldfrihet vid 1903 års slut (sid. 11).
 - Bil. K.* Intyg ang. Solna kyrkliga kommuns skuld vid 1903 års slut (sid. 11).
 - Bil. L.* Uppgifter om skuldbelopp för Spånga och Bromma socknar samt köpingen Sundbyberg, vid 1903 års slut (sid. 11).
 - Bil. M.* Meddelande om Danderyds borgerliga kommuns skuldsumma vid 1903 års slut (sid. 12).
 - Bil. N.* Uppgift om köpingen Djursholms skulder i borgerligt afseende (sid. 12).
 - Bil. O.* Meddelande om Lidingö borgerliga kommuns skuldfrihet vid 1903 års slut (sid. 13).
 - Bil. P.* Uppgifter om Danderyds och Lidingö socknars kyrko- och skolkassors samt köpingen Djursholms skolkassas skulder vid 1903 års slut (sid. 13).

1.

*Note ur protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
17 juni 1904.*

Chefen för justitiedepartementet statsrådet Berger anförde i underdånighet:
Sedan domarcämbetet i Södra Roslags domsaga genom häradshöfdingen R. E. Eckerströms fränfalle blifvit ledigt, hafva under januari månad 1903 dels Värmdö och Lofö kommuner, hvar för sig, inkommit med underdåniga ansökningar, däruti de, under framhållande af den under senare åren inträdda starka ökning i domsagans folkmängd och de domaren åliggande göromål, anhållit, att Eders kungl. maj:t täcktes taga i öfvervägande, huruvida icke en delning af domsagan skulle kunna ske, dels ock Karl Rehn, Victor Bergdahl och August Kjellgren ingifvit en underdånig skrift, däruti de, jämlikt dem efter uppgift vid möte af medlemmar utaf Bromma och Spånga kommuner samt Sundbybergs köping lemnadt uppdrag, tillkännagifvit mötets anslutning till tanken om domsagans delning. I fråga om sättet för delningen af domsagan, hvilken för närvarande består af Färentuna härad, Sollentuna härad, Danderyds skeppslag, Åkers skeppslag och Värmdö skeppslag men enligt Eders kungl. maj:ts nådiga beslut den 15 november 1901 skall framdeles utgöra ett tingslag, föreslog Värmdö kommun, att Färentuna och Sollentuna härad samt Solna kommun af Danderyds skeppslag skulle bilda en domsaga och att återstående delen af nämnda skeppslag tillika med Åkers och Värmdö skeppslag skulle utgöra en särskild domsaga, hvaremot Lofö kommun hemställde, att Färentuna och Sollentuna härad jämte Danderyds skeppslag måtte få bilda en domsaga samt Åkers och Värmdö skeppslag en domsaga för sig.

Sedermera hafva uti ingifven underdånig ansökning ryttmästaren Oscar Ankarerona med flere på anförda grunder gjort framställning därom, att Sollentuna härad måtte afskiljas från Södra Roslags domsaga och såsom utgörande ett tingslag för sig förenas med Stockholms läns västra domsaga.

I anledning af berörda framställningar har Eders kungl. maj:ts och rikets Svea hofrätt på nådig befallning dels inkommit med infordrade yttranden från vederbörande tingslagsbor, härads- och tingsrätter samt domhafvande i de båda

ifrågavarande domsagorna afvensom från Eders kungl. maj:ts befallningshafvande i Stockholms län, dels ock för egen del afgifvit underdånigt utlåtande; hvarefter och sedan häradshöfdingeämbetet i Södra Roslags domsaga blifvit återbesatt, yttrande inhemtats jämväl från den nyutnämnde häradshöfdingen i domsagan.»

Efter att hafva närmare redogjort för innehållet af handlingarna i ärendet yttrade departementschefen vidare:

»Af den förebragta utredningen synes mig otvetydigt framgå, att de göromål, som för närvarande äligga häradshöfdingen i Södra Roslags domsaga, äro så omfattande, att åstadkommandet af en minskning i hans arbetsbördä måste anses högeligen önskvärdt. Hofrätten har i sådant hänseende förordat det väckta förslaget att Sollentuna härad skulle afskiljas från Södra Roslags domsaga och såsom ett särskildt tingslag förenas med Stockholms läns västra domsaga. En sådan anordning skulle otvifvelaktigt bereda häradshöfdingen i förstnämnda domsaga tillräcklig lättnad i hans göromål utan att dock, med fästadt afseende å det ringa antal mål och ärenden, som nu förekomma i Stockholms läns västra domsaga, häradshöfdingen därstädes blefve öfver höfvan betungad, hvartill kommer att anordningen icke skulle förorsaka statsverket några utgifter. Från andra synpunkter är emellertid den ifrågasatta anordningen egnad att väcka starka betänkligheter. Efter Sollentuna härads öfverflyttning till västra domsagan skulle denna komma att bestå af två tingslag med fem allmänna tingssammanträden årligen i hvardera. Då för närvarande i domsagan hållas tio allmänna sammanträden om året, skulle således i det tingslag, som komme att utgöras af domsagan i dess nuvarande omfattning, inträda en betydlig försämring i fråga om rättsskipningens snabbhet. Ehuru, på sätt hofrätten yttrat, förhållandena inom denna domsaga mera än på de flesta orter torde medgifva umbärandet af ett större antal tingsammanträden, synes dock en sådan försämrad tingsordning, mot hvilken det öfvervägande flertalet af domsagens invånare uttalat sig, icke böra utan trängande skäl vidtagas. Hvad Sollentuna härad beträffar, hållas där för närvarande endast tre ting om året, men så snart den af Eders kungl. maj:t den 15 november 1901 beslutade sammanslagningen af samtliga tingslagen i Södra Roslags domsaga träder i verket, komma tio sammanträden årligen att hållas. Anledningen till att framställningen om denna sammanslagning, hvilken från flera håll inom domsagan möttes af motstånd, vann Eders kungl. maj:ts bifall, var otvifvelaktigt det starka behofvet af ökad antal rättegångstillfällen särskildt i Danderyds skeppslag och Sollentuna härad. Såsom af rättsstatistiken framgår, har under de sista åren, ej minst i Sollentuna härad, där den i liflig utveckling stadda köpingen Sundbyberg

är belägen, detta behof än tydligare visat sig. Att nu genomföra en anordning, enligt hvilken antalet tingssammanträden i detta härad skulle blifva endast fem om året, anser jag mig under sådana förhållanden icke kunna tillstyrka.

Hvad därefter vidkommer frågan om domsagens delning, så har, förutom de af Värmdö och Lofö kommuner i sådant afseende gjorda förslagen, i ärendet ytterligare framställts förslag, dels att de tre skeppslagen skulle utgöra en domsaga samt Färentuna och Sollentuna härad en domsaga för sig, dels ock att Åkers skeppslag skulle förläggas till Mellersta Roslags domsaga och återstoden af Södra Roslags domsaga fördelas i två domsagor, bestående, den ena af Färentuna och Sollentuna härad samt den andra af Värmdö och Danderyds skeppslag. På sätt hofrätten anmärkt, synes emellertid intet af dessa förslag vara fullt tillfredsställande. En delning af ifrågavarande domsaga möter för öfrigt särskilda svårigheter därutinnan, att en stor del af domsagens befolkning är bosatt i tätt bebyggda, invid Stockholms stad belägna samhällen, hvilka otvifvelaktigt förr eller senare måste komma att med staden införlifvas. Därest nu en delning verkställes och sedermera en öfverflyttning till Stockholm af nämnda samhällen i större omfattning eger rum, kan det lätteligen inträffa, att hela delningsåtgärden befinnes hafva varit onödig och att de nya domsagorna icke komma att lemna sina innehafvare tillräcklig sysselsättning. Dessutom bör vid afgörandet af förevarande ärende ej lemnas obeaktadt, att jämväl i den intill Södra Roslags domsaga gränsande Södertörns domsaga på senare tider inträdt en sådan ökning i domarens göromål, att en reglering af denna domsaga inom ej alltför aflägsen framtid torde blifva erforderlig. Huru detta lämpligast kan komma att ske är svårt att förutsäga, i synnerhet som äfven inom Södertörns domsaga finnas betydliga samhällen, hvilkas öfverflyttande till Stockholm är att vänta, men då berörda domsaga näppeligen torde kunna ensam för sig uppdelas i två domsagor, synes det vara nödigt att regleringen af densamma sker i sammanhang med reglering af Södra Roslags domsaga. Vid dessa förhållanden torde försiktigheten bjuda att om möjligt undvika att nu företaga någon delning af sistberörda domsaga. Där- emot synes det med hänsyn till förhållandena uti båda domsagorna vara synnerligen önskvärdt, om frågan angående öfverflyttning till Stockholm af vissa intill staden belägna samhällen kunde så snart som möjligt vinna sin lösning eller åtminstone utredning erhållas om de åtgärder från stadens sida, som i sådant syfte kunna vara att vänta.

På grund af det anförda hemställer jag i underdanighet, att Eders kungl. maj:t täcktes dels förklara, att delning af Södra Roslags domsaga eller öfverflyttande af

3.

Bil. A.

Areal och folkmängd i vissa kommuner af Stockholms län.

Kommun.	Areal af land år 1903. Kv.-km.	Kyrkoskrifven folkmängd vid slutet af år							
		1870.	1875.	1880.	1885.	1890.	1895.	1900.	1903.
Nacka	60.60	¹⁾ 982	¹⁾ 1,125	¹⁾ 1,509	¹⁾ 1,666	1,690	2,401	4,263	5,077
Brännkyrka	75.19	2,038	3,056	4,478	5,442	5,666	6,099	8,402	10,714
Bromma	24.81	740	788	1,367	2,373	1,201	1,253	1,834	2,219
Sundbyberg						1,289	1,615	2,108	3,031
Spånga	50.32	1,418	1,423	1,669	1,498	1,662	1,730	2,352	3,880
Solna	18.03	1,446	1,702	2,774	2,627	2,643	3,020	7,654	9,821
Danderyd	18.03	719	726	666	718	884	1,389	691	826
Djarsholm	8.25							1,383	1,757
Lidingö	28.63	725	852	913	792	1,060	1,159	1,319	1,514

¹⁾ Inräknadt Erstavik och Sicklaö.

Stockholm i Kungl. Statistiska centralbyrån den 9 juli 1904.

R. N. Moosberg.

t. f. aktuarie.

Bil. B.

Uppgift å taxeringsvärdet å fastigheter samt den taxerade inkomsten af kapital och arbete inom Brännkyrka och Nacka socknar af Södertörns fögderi för år 1902.

Socken.	1902 års värde å jordbruksfastighet.	1902 års värde å annan fastighet.	Summa värde å fastigheter 1902.	Den app-taxerade inkomsten år 1902.	Bevillningsfritt afdrag år 1902.	Den beskattningsbara inkomsten år 1902.
Brännkyrka.....	2,642,300	9,281,900	11,924,200	2,641,466	1,046,565	1,594,901
Nacka	1,352,200	12,176,100	13,528,300	1,678,704	394,600	1,284,104
Summa	3,994,500	21,458,000	25,452,500	4,320,170	1,441,165	2,879,005

Stockholm i Södertörns fögderis häradskrifvarekontor den 15 augusti 1904.

Gunnar Johansson.

Bil. C.

Utdrag af taxeringslängderna öfver fast egendom, för hvilken bevillning erlägges i Vaxholms fögderi och Stockholms län för år 1902

K o m m u n.	Af taxeringsnämnden uppskattadt värde		Uträknad bevillning					
	å jordbruksfastighet.	å annan fastighet.	för jordbruksfastighet		för annan fastighet			
			å 6 öre för 100 kronor.	å 5 öre för 100 kronor.	Summa.			
Hufvudsumma.	Hufvudsumma.							
Danderyd.....	615,000	1,266,200	369	633	10	1,002	10	
Djursholms köping.....	278,000	6,990,400	166	80	3,495	20	3,662	
Lidingö.....	1,228,000	2,909,200	736	80	1,454	60	2,191	40
Solna.....	946,800	6,363,300	568	08	3,181	65	3,749	73

Rätt utdraget, betygar, Vaxholms fögderis häradsskrifvarekontor den 23 juli 1904.

E. f.

Pontus Zetterlöf.

Bil. D.

Utdrag af taxeringslängderna öfver inkomstbevillningen inom Vaxholms fögderi och Stockholms län för år 1902.

K o m m u n.	Af taxeringsnämnden			Uträknad bevillning,	
	uppskattad inkomst.	medgifvet afdrag enligt 11 § i bevillningsförordningen.	antagen beskattningsbar inkomst.		
					Summa.
Danderyd.....	260,744	26,450	234,294	2,342	94
Djursholms köping.....	1,103,068	75,600	1,027,468	10,274	68
Lidingö.....	275,600	111,450	163,150	1,631	50
Solna.....	2,146,218	1,067,475	1,078,743	10,787	43

Rätt utdraget, betygar, Vaxholms fögderis häradsskrifvarekontor den 23 juli 1904.

E. f.

Pontus Zetterlöf.

Bil. E.

Utdrag af sammandrag af taxeringslängderna i Svartsjö fögderi af Stockholms län för år 1902.

Enligt bevillningsförordningen										
Soken. (Taxerings- distrikt.)	af taxeringsnämnden uppskattade värden å fast egendom,								Summa värde å all fast egendom.	af taxeringsnämnden uppskattad inkomst af kapital, af tjänst eller rörelse eller yrke eller eljest. Summa.
	för hvilken bevillning erlægges.			för hvilken bevillning <i>icke</i> erlægges,						
	Jord- bruks- fastighet.	Annan fastighet.	Summa.	såsom tillhörig staten.			såsom tillhörig kommuner, menigheter m. fl.	Summa.		
				Jord- bruks- fastig- het.	Annan fastig- het.	Summa.				
Spånga	1,745,700	830,900	2,576,600	210,500	—	210,500	201,800	412,300	2,988,900	371,464
Bromma	1,000,600	2,571,100	3,571,700	3,700	75,000	78,700	133,000	211,700	3,783,400	400,539
Sundbyberg	130,000	2,834,700	2,964,700	—	—	—	101,700	101,700	3,066,400	724,396
Summa	2,876,300	6,236,700	9,113,000	214,200	75,000	289,200	436,500	725,700	9,838,700	1,496,399

Rätt utdraget betygar, Stockholm, Svartsjö fögderis häradskrifvarekontor den 12 september 1904.

Nils Ödman.

Bil. F.

Enligt revisionsberättelsen öfver Nacka kommunalnämnds räkenskaper för år 1903 utgjorde kommunens resterande skuld å amorteringslånet hos kungl. postsparbanken vid årets slut *kr.* 32,917: 42, hvilket härmed på begäran intygas.

Nacka den 20 juli 1904.

Th. Bergström.

Ene revisor för nämnda års kommunalräkenskaper.

G. Alb. Andersson.

Ordf. i Nacka kommunalnämnd.

Bil. G.

Enligt revisionsberättelsen öfver räkenskaperna för år 1903 rörande Nacka kyrko- och skolkassa utgjorde:

Kyrkokassans resterande skuld å amorteringslån:	
hos Kungl. postsparbanken	kr. 110,222: 76
» Presterskapets änke- och pupillkassa.....	» 60,000: —
	<hr/>
	kr. 170,222: 76
Skolkassans resterande skuld å amorteringslån:	
hos Kungl. postsparbanken	kr. 59,931: 38
» Presterskapets änke- och pupillkassa.....	» 40,000: —
	<hr/>
	kr. 99,931: 38

eller tillsammans för båda kassorna, under Nacka kyrko- och skolråds förvaltning, kr. 270,154: 14, hvilket härmed på begäran intygas.

Nacka den 20 juli 1904.

Å Nacka kyrko- och skolkassas vägnar:

Th. Bergström.

Räkenskapsförare.

J. A. Dahlbom.

Kyrkoherde.

Namnteckningarna bevittnas:

G. Alb. Andersson.

Bil. H.

Uppgift å Brännkyrka kommuns skuldsättning den 31 december 1903.

a) enligt kommunalstämmobeslut:

Skuld å löpande räkning hos Stockholms ensk. bank	kr.	3,013: 53
D:o till Adlerska fonden (oredovisade räntemedel)	»	4,989: 87
	Summa kr.	8,003: 40

b) enligt kyrkostämmobeslut:

Skuld till Allmänna hypotekskassan för Sveriges städer (resterande kapitalskuld å amorteringslån)	kr.	88,332: 81
D:o till Statens järnvägstrafiks pensionsinrättning (rest. d:o å d:o)	»	1,873: 36
D:o till Kungl. postsparbanken (resterande d:o å d:o)	»	7,875: —
D:o till Nobelstiftelsen (resterande d:o å d:o)	»	99,008: 16
D:o till den s. k. Expropriationsfonden (kapitalskuld)	»	2,512: 13
D:o till Fabricii graffond (kapitalskuld)	»	750: —
D:o till legationsrådet Fredrik Rappe (kapitalskuld)	»	6,000: —
	Summa kr.	206,351: 46

Af ofvanstående utgör skulden särskildt för uppförande af skolhus

kr.	171,809: 93
hvarjämte här uppföras:	
dels ett den 16 sisl. maj hos liförsäkringsaktiebolaget Thule upptaget amorteringslån (för skolhusändamål)	» 100,000: —
dels ock skuld till legationsrådet Fredrik Rappe, utgörande ogulden köpeskilling för skolhustomt	» 8,500: —

Summa kr. 280,309: 93

Årsta den 15 augusti 1904.

Brännkyrka kommunalnämnd:

Fredrik Rappe.

Ordf.

Bil. I.

På begäran meddelas härmed, att, enligt hvad Solna borgerliga kommuns afslutade räkenskaper för år 1903 utvisa, några lån, hörande under kommunalstämman beslutanderätt, icke finnas.

Solna den 20 oktober 1904.

E. Wibom.

Bil. K.

Solna kyrkliga kommuns skulder, hvilka utgöras af amorteringslån för skolhusbyggnader, uppå den 31 december 1903 å sammanlagdt 123,195 kronor 09 öre; betygar

Solna den 28 juli 1904.

Helmer Elmqvist.
vice pastor.

Bil. L.

Till herr kronofogden E. J. Norman.

Åberopande inneliggande skrivelse, får jag vördsamt meddela följande uppgifter:

Spånga sockens skuld utgör $\frac{1}{1}$ 1904:

Rest å lån för prestgårdsbyggnad	kr.	3,432: —
» » » » skolhusbyggnad	»	40,207: 45
» » » » fattighusbyggnad	»	5,040: —

Sundbybergs köpings samma dag:

Rest å lån för kloakledning	»	1,750: —
» » » » inköp af fastigheten »Tallbygget»	»	3,000: —
» » » » » » » » »Stenvillan»	»	—: —
samt kloak- och vattenledning	»	78,063: —

hvaremot Bromma kommun icke har någon skuld.

Sollentuna härads länsmankontor 17 okt. 1904.

Edvin Sohlberg.

1871

1871

FINANZBERICHT DER VEREINIGTEN STAATEN VON AMERIKA

Die folgenden Angaben sind die Resultate der im Laufe des Jahres 1871 durchgeführten Untersuchungen über den Stand der öffentlichen Finanzen...

1871 bis 31. März 1872
Druck und Verlagsanstalt

Washington den 25. Juli 1871

1871

1871

Die folgenden Angaben sind die Resultate der im Laufe des Jahres 1871 durchgeführten Untersuchungen über den Stand der öffentlichen Finanzen...

1871 bis 31. März 1872

Washington den 25. Juli 1871

STOCKHOLMS STADSFULLMÄKTIGES PROTOKOLL.

Häft. 3.

1905.

Fredagen den 24 februari.

*Protokoll, hållet vid Stockholms stadsfullmäktiges
sammanträde å stora börssalen fredagen den 24 februari
1905 kl. 6 e. m.*

§ 1.

Förrättades upprop, hvarvid blefvo antecknade såsom frånvarande med förfall, som af stadsfullmäktige godkändes, herrar Blomberg, Bohman, Clason, Dyrssen, Feychting, Granholm, Hammarlund, Höglund, Janson, Kinander, Adler Larson, Liljewaleh, Müller, Joh. Ohlsson, greve von Rosen, Rosengren, Simonsson, Sondén, Stjernspetz, Sundström, greve Taube, Wallbom och Wallenberg. Senare uppkommo under den i § 6 omnämnda öfverläggning herr Sondén samt under förhandlingarna uti den i § 8 berörda fråga herrar Liljewaleh och greve von Rosen.

Vid sammanträdet var herr öfverståthållaren tillstädes.

§ 2.

Sedan öfverståthållareämbetet på kungl. maj:ts befallning infordrat stadsfullmäktiges yttrande, huruvida ej de tätt bebyggda samhällen, som äro belägna intill Stockholm, lämpligen böra med staden införlifvas och hvilka af dessa samhällen, som härvid närmast böra ifrågakomma, så hade beredningsutskottet i det främst på föredragningslistan uppförda utlåtandet nr 23 hemställt:

Upprop.

Kommitté och yttrande i frågan om angränsande områdens införlifvande med Stockholm.

U 23. B 160
för 1904.
S 14, 15.

1:o) att stadsfullmäktige måtte besluta att utse en kommitté af sju personer med uppdrag att utreda frågan om angränsande områdens införlifvande med Stockholm;

att kommittén bemyndigas att anlita erforderligt biträde af stadens tjänstemän; och

att drätselnämndens första afdelning måtte äga att i mån af rekvisition tillhandahålla kommittén mot redovisningsskyldighet behöfliga medel för kommitténs verksamhet; samt

2:o) att stadsfullmäktige ville i underdänig skrifvelse till kungl. maj:t anmäla sitt beslut om tillsättande af en kommitté för utredning af ofvan angifna fråga, med anhållan att sedan kommittén afgifvit betänkande och detta af stadsfullmäktige behandlats få inkomma med yttrande i anledning af den föreliggande remissen.

Vid punktvis skedd föredragning bifölls hvad utskottet sålunda hemställt.

§ 3.

Yttrande i frågan om diplomaters m. fl:s skattskyldighet för enskilda inkomster till hufvudstaden och Nikolai församling.

U 24. B 6.
S 16, 17.

Med anledning däraf att stadsfullmäktiges underdäniga utlåtande begärts öfver envoyén friherre C. Bildts hos kungl. maj:t gjorda hemställan om lagförklaring eller, om så funnes nödigt, om lagstiftning i syfte att kronans utomlands bosatte tjänare måtte befrias från skattskyldighet till Stockholms stad och S:t Nikolai församling för enskilda inkomster, hade beredningsutskottet afgifvit det därefter i ordningen förekommande betänkandet n:r 24, innefattande hemställan:

att stadsfullmäktige i det underdäniga utlåtandet måtte förklara sig afstyrka friherre Bildts förevarande framställning.

Hvad utskottet hemställt bifölls.

§ 4.

Yttrande i frågan om inkvarteringsordning för arméns personal.

U 25. B 142
och 158 för
1904. S 18, 19.

I det härefter föredragna utlåtandet n:r 25 med anledning af förslag till inkvarteringsordning för arméns personal hade beredningsutskottet hemställt:

att stadsfullmäktige i infordradt underdänigt utlåtande i ämnet måtte förklara sig ej hafva något att erinra i fråga om förevarande förslag, under förutsättning att den för fullgörande af hufvudstadens inkvarteringsbesvär beräknade del af stadens tolagsersättning jämte det för ordnande af inkvarteringsväsendet i hufvudstaden anvisade

särskilda statsanslag af 21,450 kronor till utgiften lämnar full tillgång.

Denna hemställan bifölls.

§ 5.

Föredrogs beredningsutskottets utlåtande n:r 26 i den till stadsfullmäktiges utlåtande hänskjutna frågan angående ombildning af Jakobs, Katarina och Kungsholmens femklassiga läroverk till realskolor för gossar.

Med bifall till utskottets i nämnda utlåtande gjorda hemställan beslöto stadsfullmäktige:

att i skrifvelse till öfverståthållareämbetet förklara, att de äro villiga åtaga sig kostnaderna för erforderliga undervisningslokaler för Jakobs, Katarina och Kungsholmens femklassiga läroverk äfvensom för bostad eller hyresersättning åt rektorerna vid desamma, i händelse läroverken utvidgas till af staten bekostade realskolor för gossar.

Yttrande i frågan om ombildning af Jakobs, Katarina och Kungsholmens femklassiga läroverk till realskolor för gossar.

U 26. S 20.

§ 6.

Till behandling företogs beredningsutskottets utlåtande n:r 27 med anledning af gjord framställning om åtgärder för förbättrande af nedfarterna till Liljeholmsbron och vidgning af infarten vid Horns tull.

I nämnda utlåtande hade utskottet hemställt:

att stadsfullmäktige måtte i ämnet ingå med skrifvelse till öfverståthållareämbetet, affattad i hufvudsaklig öfverensstämmelse men drätselnämndens andra afdelnings i utlåtandet åberopade yttrande den 5 oktober 1904.

I denna fråga uppstod öfverläggning, därunder yttranden i denna följd afgåfvos af herrar af Klintberg, Lagerholm, Fränckel och Lamm.

Sedan diskussionen afslutats, yttrade herr ordföranden, att därunder yrkats *dels* bifall till utskottets hemställan, *dels ock* att utlåtandet måtte återförvisas till utskottet.

Härefter gjordes propositioner jämlikt dessa båda yrkanden, och förklarades propositionen på bifall till utskottets förslag hafva flertalet för sig.

Yttrande angående nedfarterna till Liljeholmsbron och infarten vid Hornstull.

U 27. S 21.

§ 7.

Yttrande i frågan om förbud vid vite att beträda Nya Kungsholmsbron, då den hålles afstängd för trafik. Ändrade tider för Kungsholmsbroarnas öppnande för sjöfarten.

U 28. M:n 28.
B 168 för 1904.
S 22.

Vid punktvis skedd föredragning af beredningsutskottets utlåtande n:r 28 angående *dels* den återförvisade frågan om förbud vid vite att beträda Nya Kungsholmsbron, då den hålles afstängd för trafik, *dels* förslag om ändrade tider för denna bro och Kungsholmsbronns öppnande för sjöfarten, beslöto stadsfullmäktige, i enlighet med hvad utskottet hemställt:

1:o att hos öfverståthållareämbetet anhålla om fastställande för Kungsholmsbron och Nya Kungsholmsbronns öppnande för fartygsförande genom broarna af följande tidtabell:

<i>Nya Kungsholmsbron</i>	kl. 1—1,30 f. m.
»	» 4—4,30 » » samt
<i>Kungsbron</i>	» 2,30—3 » »; och

2:o att förklara sig ej hafva något att erinra mot det af öfverståthållareämbetet med skrifvelse den 24 augusti 1904 öfverlämnade förslag till kungörelse med förbud vid vite att beträda Nya Kungsholmsbron, då densamma är afstängd för trafik.

§ 8.

Anslag till Nordiska spelen i Stockholm år 1905.

U 29. S 23.

Beredningsutskottet hade i det härefter föredragna utlåtandet n:r 29 hemställt:

att stadsfullmäktige måtte bevilja organisationskommittén för Nordiska spelen i Stockholm år 1905 till omkostnaderna för spelens anordnande ett anslag af 5,000 kronor, dock med villkor att anslaget ej må användas till bestridande af utgifterna för de samkväm och fester, som under spelen kunde förekomma.

Efter en öfverläggning, hvarunder herrar Warburg, Lamm, Fries, Öhnell och Törnebladh hvar efter annan innehade ordet, biföllo stadsfullmäktige hvad utskottet i förevarande utlåtande hemställt.

§ 9.

Ansökan om befrielse från hamnafgift för quebrachoträ.

U 30. S 24.

Hos stadsfullmäktige hade A. W. Lundin i ansökan af den 18 augusti 1904 anhållit om befrielse från hamnafgift för ett parti quebrachoträ, men hemställde beredningsutskottet i det nu förekommande utlåtandet n:r 30:

att A. W. Lundins förevarande ansökan icke måtte till någon stadsfullmäktiges åtgärd föranleda.

Denna hemställan bifölls.

§ 10.

Med bifall till beredningsutskottets hemställan i utlåtandet n:r 31 beslöto stadsfullmäktige:

att byggnadsaktiebolaget Manhems framställning om befrielse från afgift för renhållning af Hornsgatan framför tomten n:r 16 i kv. Mullvadsberget icke skulle till någon stadsfullmäktiges åtgärd föranleda.

Sökt befrielse från viss gaturenhållningsavgift för Mullvadsberget 16.
U 31. S 25.

§ 11.

På sätt beredningsutskottet hemställt i utlåtandet n:r 32, beslöto stadsfullmäktige härefter:

att hamnfogden Nikolaus Theodor Magnus Arvid Bruzelius' änka Augusta Bruzelius, född Gustafsson, må från och med månaden näst efter den, hvarunder hennes son Elis Emanuel fyllt 15 år, erhålla, så länge hon lefver ogift, ett årligt understöd af 120 kronor.

Årligt understöd åt hamnfogden Bruzelius' änka.
U 32. S 26.

§ 12.

Vidare hade beredningsutskottet hemställt i utlåtandet n:r 33: att åt arbetskarlen Karl Vilhelm Andersson måtte för hans återstående lifstid beviljas ett årligt understöd att, intill dess stadsfullmäktige efter fastställandet af allmänna grunder för dylika understöd annorlunda besluta, utgå med 48 kronor samt beräknas från och med 1903 års början.

Bifölls.

Årligt understöd åt arbetskarlen K. V. Andersson.
U 33.

§ 13.

I öfverensstämmelse med beredningsutskottets hemställan i utlåtandet n:r 34 beslöto stadsfullmäktige:

att räntan å de kontanta behållningar, som från Stockholms gasverks arbetares sjuk- och begravningskassa samt verkets lykttändares och syfonpumpares pensionsfond insättas hos gasverket, skulle från och med år 1905 tills vidare bestämmas till 4,5 procent för år.

Ränteberäkningen hos gasverket för dess arbetares sjuk- och begravningskassa samt lykttändares och syfonpumpares pensionsfond.
U 34.

§ 14.

Drätselnämndens 1:a afd. bemyndigas att verkställa förfoganden enligt lagen om samäganderätt.
U 35. S 27.

Biföllo stadsfullmäktige beredningsutskottets i utlåtandet n:r 35 gjorda hemställan:

att drätselnämndens första afdelning måtte bemyndigas att tills vidare å stadens vägnar med laga verkan vidtaga alla de åtgärder, därunder inbegripet köp och försäljning af fast egendom, hvilka på grund af lagen om samäganderätt den 30 september 1904 kunna från stadens sida ifrågakomma.

§ 15.

Fastställelse af instruktion för styrelsen öfver Stockholms stads arbetsförmedling.
M 13.

Beslöto stadsfullmäktige att lägga till handlingarna beredningsutskottets memorial n:r 13 med anmälan af fastställelse af instruktion för styrelsen öfver Stockholms stads arbetsförmedling.

§ 16.

Fattigsakförarnes berättelser.
M 14. B 18.

Memorialet n:r 14 med anmälan om fattigsakförarnes berättelser för sistlidna år föredrogs och lades till handlingarna.

§ 17.

Val af en revisor för fattigvårdsförvaltningen.
M 15.

Följde så i ordningen beredningsutskottets memorial n:r 15, hvare utskottet hemställt:

att stadsfullmäktige, med godkännande af kanslirådet Silfverwards afsägelse af uppdraget att deltaga i revisionen af 1904 års fattigvårdsförvaltning, måtte vid det sammanträde, då detta memorial föredrages, utse i hans ställe en revisor af sagda förvaltning.

Med bifall till denna framställning anställdes, under iakttagande af den genom lagen den 15 april 1904 till 26 § i hufvudstadens kommunalförordning fogade bestämmelse, valet med slutna sedlar, och utsågs med alla godkända röster byråchefen J. J. A. Robbert till revisor af 1904 års fattigvårdsförvaltning.

§ 18.

Köp af nr 1 i kv. Glasbruket öfra.
U 16. B 19.
S 28.

Hvad beredningsutskottet hemställt i utlåtandet n:r 16 bifölls, och beslöto stadsfullmäktige härigenom:

att godkänna det under förbehåll om sådant godkännande den 2 januari 1905 mellan drätselnämndens första afdelning, å ena, samt expeditionssekreteraren Gustaf Björklund och Axel Wallgren såsom utredningsmän i sterbhuset efter fröken Gunilla Charlotta Elisabeth Norström, å andra sidan, afslutade, i bihanget n:r 19 aftryckta aftal om köp af fastigheten n:r 1 i kvarteret Glasbruket öfra och lämna afdelningen uppdrag att betala köpeskillingen med medel, som anslagits till förvärfvande af fastigheter för gaturegleringar, samt att i öfrigt bringa aftalet till verkställighet.

§ 19.

I enlighet med beredningsutskottets hemställan i utlåtandet n:r 17 beslöto stadsfullmäktige:

att det förutsatta bifallet lämnas till det i bihanget n:r 16 aftryckta, af drätselnämndens första afdelning den 24 januari 1905 med fabrikören Gustaf Fredrik Fick träffade aftal om försäljning af del af tomten n:r 7 och 8 i kv. Sjöhästen å Östermalm samt förvärfvande för Linnégatan af del af tomten n:r 9 i samma kvarter; äfvensom att uppdrag lämnas afdelningen att sätta beslutet i verket.

Försäljning af del af n:r 7 och 8 samt förvärfvande af del af n:r 9 i kv. Sjöhästen å Östermalm.
U 17. B 16.
S 29.

§ 20.

Godkändes beredningsutskottets hemställan i utlåtandet n:r 18: att den å ofri eller stadens grund belägna del af tomten n:r 7, 8 och 9 i kvarteret Tegelslagaren i Katarina församling, som återstår, sedan därifrån afstyeckats det område, som, i areal innehållande 4,6 kv.-meter, betecknats med bokstäfverna a, b, c, d och a å den till stadsplaneingenjören Gust. von Segebadens tjänstutlåtande till drätselnämndens första afdelning den 6 maj 1904 hörande karta, måtte få friköpas mot dels skyldighet att utan ersättning till staden för utläggning till Södermannagatan afstå nämnda område, dels en friköpeskillning af 24,545 kronor samt därutöver en åttendedel af samma friköpeskillning, de fattiges andel, hvilka bägge afgifter skola erläggas genom insättning i riksbanken, friköpeskillingen för drätselnämndens första afdelning och de fattiges andel för allmänna barnhusets räkning, allt detta under villkor att förenämnda afgifter erläggas inom sex månader från det friköpet beviljas samt att, innan fribref utfärdas, bevis hos drätselnämndens

Förvärfvande samt friköp af delar af n:r 7, 8 och 9 i kv. Tegelslagaren i Katarina.
U 18. S 30.

första afdelning företes, dels att tomtörefgifterna till närvarande tid och stadens trettiondepenningar samt de fattiges andelar till och med för senaste köpet blifvit guldna, dels ock att tomten är vorden vederbörligen lagfaren.

§ 21.

Revisionsberättelse för drätsel-förvaltningen år 1903.

U 19. B 4.

Beredningsutskottets utlåtande n:r 19 med anledning af revisionsberättelsen angående drätsel-nämndens räkenskaper och förvaltning år 1903 blef punktvis föredraget, och beslöto stadsfullmäktige i enlighet med hvad utskottet hemställt:

1:o att de i stadens ombudsmans i bihanget n:r 4 aftryckta tjänstememorial af den 25 oktober 1904 uppräknade fordringar skulle ur stadens räkenskaper afföras; samt

2:o att ansvarsfrihet för 1903 års förvaltning beviljas drätsel-nämnden och dess afdelningar.

§ 22.

Revisionsberättelse för gasverksstyrelsens förvaltning år 1903.

U 20. B 95 för 1904 och 8.

Vid föredragning af beredningsutskottets utlåtande n:r 20 beslöts med godkännande af däri gjord hemställan:

att ansvarsfrihet för 1903 års förvaltning af gas- och elektricitetsverken beviljas gasverksstyrelsen.

§ 23.

Spörsmål vid stadsfullmäktiges sammanträden till nämnder och styrelser.

U 21. M n 2.

Skedde föredragning af beredningsutskottets utlåtande n:r 21 i anledning af herr Laurents motion n:r 2 angående spörsmål vid stadsfullmäktiges sammanträden till fullmäktige underlydande nämnder och styrelser.

I det föreliggande utlåtandet hade utskottet hemställt: att herr Laurents förevarande motion icke måtte till någon stadsfullmäktiges åtgärd föranleda.

Efter yttranden af herrar Laurent, Törnebladh och Laurent biföllo stadsfullmäktige hvad utskottet hemställt.

§ 24.

Byggnadschefen Abrutz' ålderstillägg.

U 22.

Med godkännande af beredningsutskottets hemställan i utlåtandet n:r 22 beslöto stadsfullmäktige:

att byggnadschefen A. O. Alrutz skulle förklaras berättigad att från och med innevarande år åtnjuta det andra ålderstillägget med 1,000 kronor.

§ 25.

Sist på föredragningslistan hade uppförts beredningsutskottets utlåtande n:r 36, hvari utskottet föreslagit:

att uppdrag lämnas drätselnämndens första afdelning att för stadens räkning inropa Stockholm—Nynäs järnväg, därest den nu eller framdeles varder å offentlig auktion utbjuden till försäljning och afdelningen finner sådant inrop vara öfverensstämmande med stadens intresse.

Hvad utskottet hemställt bifölls.

Eventuellt uppdrag åt drätselnämndens 1:a afd. i fråga om Stockholm—Nynäs järnväg.

U 36. S 31.

§ 26.

Herr Fries, som på begäran uppropades, väckte och aflämnade ett skriftligen affattadt och jämväl af herr Wassberg undertecknad samt med åtskilliga påskrifter om instämmande i dess syfte försedt förslag om borttagande af sprit- och ölservering i Strömparterren m. m.

Förslaget öfverlämnades till beredningsutskottet för yttrande.

Borttagande af sprit- och ölservering i Strömparterren m. m.

M:n 4.

§ 27.

Herr Söderlund erhöll på begäran ordet samt väckte på anförda skäl förslag om utredning genom en kommitté af frågan om spörsmål vid stadsfullmäktiges sammanträden till beredningsutskottet samt de särskilda nämnder och personer, som omnämnas i 25 § af hufvudstadens kommunalförordning.

Efter det yttranden vidare afgifvits af herrar ordföranden, Söderlund, ordföranden och Söderlund, beslöto stadsfullmäktige att, under förutsättning att sagda förslag sist vid justeringen af protokollet för detta sammanträde, skriftligen affattadt, aflämnades till sekreteraren, förslaget skulle hänvisas till beredningsutskottets yttrande.

Utredning genom kommitté af frågan om spörsmål vid stadsfullmäktiges sammanträden till beredningsutskottet m. m.

M:n 5.

§ 28.

Anmäldes, att till stadsfullmäktige ankommit och i afskrifter till vederbörande förvaltningsmyndigheter meddelats öfverståhållare-ämbetets å stadsfullmäktiges beslut lämnade fastställelser

Anmälda afskrifvelser.

den 9 februari 1905 ang.

köp af fastigheten n:r 10 och 11 i kv. Hästhufvudet och mottagande af en donation till underhåll och vård af patienter å ett konvalescenthem på landet; samt

den 16 februari 1905 ang.

friköp af fastigheten n:r 2 i kv. Bocken i Jakobs församling och

köp af egendomen Årsta i Brännkyrka socken, med underlydande, samt öfverlåtande af tomterna n:r 7, 8, 9, 10 och 11 i kv. Palen och n:r 1, 2, 3 och 4 i kv. Tapeten.

§ 29.

Justering.
Expedition.

Uppdrogs åt beredningsutskottet att justera och expediera dagens protokoll samt de skrivelser, hvilka på grund af där antecknade beslut borde aflåtas från stadsfullmäktige, hvarefter och då något vidare ej för dagen förekom, stadsfullmäktige atskildes kl. 7,35 e. m.

In ffdem

C. G. BARTHELSON.

BIHANG N: 14

till

Beredningsutskottets utlåtanden och memorial för år 1908

Betänkande

afgifvet af den af Stockholms stadsfullmäktige tillsatta kommitté för utredning af frågan om angränsande områdens införlifvande med hufvudstaden.

Innehåll:

- Kommitténs betänkande (sid. 2—84).
- Tabeller till betänkandet (sid. 85—108).
- Note ur protokollet öfver justitiedepartementsärenden den 17 juni 1904 (sid. 111—114).
- Yttrande af folkskoleöfverstyrelsen (sid. 114—119).
 - » » fattigvårdsnämnden (sid. 120—124).
 - » » öfverståhållareämbetet för polisärenden (sid. 125—133).
 - » » öfverståhållareämbetet för uppördsärenden (sid. 133—138).
 - » » hälsovårdsnämnden (sid. 138—140).
 - » » direktören för stadens renhållningsverk (sid. 141—143).
 - » » drätselnämndens andra afdelning (ang. vattenledningen) (sid. 143—145).
 - » » drätselnämndens första afdelning (rörande brandväsendet) (sid. 145—149).
 - » » mantalsnämnden (sid. 149—152).
 - » » magistraten (sid. 152—154).
 - » » gasverksstyrelsen (sid. 155—156).
 - » » drätselnämndens första afdelning (ang. auktionsväsendet) (sid. 156—158).

Karta.

Till Stockholms stadsfullmäktige.

Genom öfverståthållareämbetets remiss den 4 november 1904 fingo stadsfullmäktige till sig öfverlämnad en note ur protokollet öfver justitiedepartementens ärenden för den 17 juni samma år med anmodan att till öfverståthållareämbetet inkomma med underdånigt yttrande, huruvida ej de tätt bebyggda samhällen, som äro belägna intill Stockholm, lämpligen borde med staden införlifvas och hvilka af dessa samhällen som i sådan händelse därvid närmast borde ifrågakomma.

Den note, som föranledt remissen, finnes intagen såsom bilaga vid detta betänkande.

Den 24 februari 1905 beslöto stadsfullmäktige i enlighet med beredningsutskottets hemställan tillsätta en särskild kommitté af sju personer med uppdrag att utreda frågan om angränsande områdets införlifvande med Stockholm. Den 20 påföljande mars utsågos till ledamöter i denna kommitté förste stadsläkaren *Ivar Andersson*, rådmannen *A. E. Dahlberg*, kammarrådet *Vilhelm Dyberg*, kyrkoherden *K. A. Eklund*, f. d. landssekreteraren *Matths Falk*, grosshandlaren *E. Liljewalch* och bankdirektören *K. A. Wallenberg*. Sedan kammarrådet *Dyberg* afsagt sig uppdraget att vara ledamot af kommittén, utsågo stadsfullmäktige den 17 maj 1906 t. f. kammarrådet friherre *C. F. von Otter* att i *Dybergs* ställe vara ledamot af kommittén, hvilken sedan med oförändrad sammansättning slutfört sitt arbete.

Såsom sekreterare hos kommittén har tjänstgjort vice häradshöfdingen *Albert Folin*, och har aktuarien *O. H. G. Burström* för kommitténs räkning bearbetat det omfattande statistiska material, kommittén funnit nödigt införskaffa.

Beträffande omfattningen af det kommittén lämnade uppdraget torde den samma få anses vara närmare angifven i det utlåtande, hvarmed stadsfullmäktiges beredningsutskott beledsagat sin hemställan om kommitténs tillsättande och hvori det heter:

»Ehuru väl kungl. maj:ts förfrågan förklarats afse allenast de tätt bebyggda samhällena, som äro belägna intill Stockholm, bör den ifrågasatta kommittén en-

ligt utskottets tanke ej vara underkastad någon på förhand gifven begränsning i fråga om de områden, hvilka skulle blifva föremål för dess undersökningar, men synes kommitténs uppdrag å andra sidan tills vidare ej böra omfatta mer än en utredning och således icke utsträckas till att inbegripa jämväl underhandlingar i ämnet med det ena eller andra grannsamhället.

I öfverensstämmelse härmed har kommittén ansett sig hafva att på grund af uppdraget taga under öfvervägande och för stadsfullmäktige framlägga förslag, hvilka af de hufvudstaden angränsande områden — vare sig tätt bebyggda eller ej — som synas böra med staden införlifvas, samt beträffande dem, som finnas i sådant hänseende kunna ifrågakomma, verkställa en så vidt möjligt allsidig och fullständig utredning, som kan ligga till grund icke blott för stadsfullmäktiges bedömande af kommitténs nyssberörda förslag utan äfven vid införlifningsfrågans vidare behandling. Utredningen torde äfven böra innefatta ett angifvande af de hufvudgrunder, hvarpå områdenas införlifning enligt kommitténs mening bör äga rum.

Vid fullgörande af det erhållna uppdraget har kommittén till en början funnit sig böra klargöra, hvilka intressen som förnämligast kunde göra en utvidgning af det nuvarande stadsområdet önskvärd. I detta hänseende torde i främsta rummet vara att bemärka dels *behovet af ökad utrymme inom stadsområdet* och dels *behovet för staden att i åtskilliga hänseenden få förhållandena inom dess närmaste omgifningar bättre ordnade.*

Hvad den första frågan beträffar, har man visserligen med stöd af siffror från stadens redan fullbyggda delar beräknat, att området inom den nuvarande stadsplanen skulle kunna, sedan det blifvit till fullo bebyggt, rymma inemot dubbla den nuvarande folkmängden. Detta skulle emellertid förutsätta ett fullständigt utnyttjande för byggnadsändamål af all därför afsedd mark. Härigenom skulle naturligtvis tomtvärderna komma att i hög grad påverkas. Erfarenheten har redan kraftigt bestyrkt den i senare tiden ofta uttalade uppfattningen, att det nuvarande stadsområdet, ehuru afsevärda delar däraf ännu icke blifvit bebyggda, är för litet för att inom sina gränser kunna bereda rum för de olikartade mark- och byggnadsbehof, hvilka, allt efter som staden utvecklar sig, framträda och så småningom göra sig mer och mer kännbara. Särskildt framstår detta, då det gäller att söka tillgodose industrins behof af billigt tomtutrymme, men det har äfven gjort sig märkbart vid senare tidens sträfvan att införa s. k.

öppet byggnadssätt i stadsplanens mindre centrala delar och möjliggöra uppförandet af »egna hem» äfven inom stadsområdet.

Följden däraf att staden inom sitt område icke kan erbjuda tillräckligt och billigt tomtutrymme för olika behof har visat sig däri, att i stadens omedelbara närhet uppstått af staden oberoende förstäder eller andra samhällen, hvilka draga till sig stadsinvånarna, äfvensom att industrin funnit med sin fördel förenligt att utflytta till plats utom staden. Det verksammaste medlet att förekomma dylik utflyttning torde vara, att staden utvidgar sitt område, så att där inom finnes tillräcklig tillgång till billiga tomtplatser. Då härvid tillika kunna erbjudas de med ett stadssamhälle förenade förmånerna, lära de utanför staden belägna samhällena, som ej kunna erbjuda motsvarande fördelar, i väsentlig mån förlora sin lockelse.

Det torde för öfrigt numera vara så allmänt erkänt och insedt, att Stockholms stadsområde behöfver utvidgas, att något vidare ordande därom icke är behöfligt, helst stadsfullmäktige redan vidtagit åtgärder i sådan riktning genom betydande markförvärf i stadens omgifningar.

Hvad åter angår behofvet för staden att få förhållandena inom dess närmaste omgifningar bättre ordnade, torde få erinras, att detta behof, som, på sätt nedan närmare omförmäles, i flera hänseenden gör sig kännbart, icke kan på tillfredsställande sätt tillgodoses, utan att stadens och dess myndigheters beslutanderätt blir utsträckt öfver dess omgifningar. En sådan utsträckning förutsätter omgifningarnas införlifning med staden.

Till närmare belysning af denna fråga torde få anföras följande.

En omständighet, som synnerligen kraftigt talar för en införlifning med staden af dess närmaste omgifningar, är hänsynen till den *allmänna ordningen och säkerheten*. Kändt är, hurusom dessa omgifningar utgöra tillhållet för åtskilliga mer eller mindre samhällsfientliga element, som göra icke blott dessa trakter utan äfven vissa delar af staden i någon mån osäkra. Det är uppenbarligen önskvärdt, att stadens polismyndighet finge sin verksamhet utsträckt öfver dessa områden, och detta desto hellre som det knappast kan fordras, att de kringliggande kommunerna med sina mera begränsade resurser skola bekosta sig ett tillfyllestgörande polisväsen. Det torde också få framhållas, att ett fullt effektivt polisväsen här ej kan vinnas, med mindre ledningen däraf blir enhetlig.

Äfven ur *hälsovårdssynpunkt* kunna talande skäl anföras, för att staden med sig införlifvar vissa angränsande samhällen. Det ligger i sakens natur, att utan-

för städernas, särskildt de större, områden skola uppstå en del förhållanden, som i sanitärt hänseende innebära våda för stadssamhället, och detta i högre grad ju mera byggnadsverksamheten i staden når dess utkanter. Staden måste då hafva det största intresse af att söka medel för införande af bättre förhållanden i den så beskaffade omgifningen. Detta torde emellertid icke kunna ske på för staden fullt betryggande sätt, med mindre än att staden i sig upptager grannsamhället och detsamma sålunda underkastas samma bestämmelser, som gälla för staden.

Ungefärligen enahanda synpunkter kunna andragas beträffande *brandväsendet*.

I *fattigvårdshänseende* lär staden äfven röna olägenhet af de mindre väl ordnade förhållandena i omgifningarna; och det torde ej lida tvifvel, att staden i åtskilliga hänseenden skulle, i stort sedt, vinna på att fattigvården i grannsamhällena gjordes ensartad med den inom hufvudstaden och underkastades samma organisation och kontroll. Sådana förhållandena nu äro, lär det ej kunna undvikas, att hufvudstaden ofta får draga tungan af en fattigvård, som rätteligen bort åligga ett grannsamhälle. Särskildt i fråga om *barnavården* torde missförhållanden af denna art vara märkbara. För grannsamhällena själfva skulle en afsevärd fördel vinnas i fråga om fattigvården, därest en inkorporering komme till stånd, såväl genom bättre organisation af densamma som genom lättnad i fattigvårdstungan, hvilken för en del af grannsamhällena torde vara särdeles tryckande.

I fråga om *folkskoleväsendet* skulle grannsamhällena skörda betydande fördel af en inkorporering, därest, såsom folkskoleöfverstyrelsen förordat, folkskoleväsendet i de tillägda samhällena göres gemensamt med det för den öfriga staden och ordnas efter samma grunder.

Det torde dessutom förtjäna särskildt framhållas, hurusom det, till följd just af de mindre tillfredsställande förhållandena i stadens omgifningar, i såväl ett som annat hänseende lär inträffa, att staden nödgas till eget skydd vidtaga anordningar och vidkännas utgifter. Sålunda måste t. ex. styrkan af stadens poliskår i viss mån bestämmas med hänsyn till förhållandena i stadens närmaste omgifningar, hvartill kommer, att denna poliskår stundom nog tages i anspråk för efterspanande af brottslingar därstädes. Vidare erinras därom, att, på sätt brandchefen meddelat, stadens brandkår icke sällan anlitas för släckande af eldsvådor utom staden.

Såsom ytterligare skäl för en utvidgning af stadens område tillåter sig kommittén åberopa den afsevärda vinst införlifningen skulle medföra för grannsam-

hällena genom snabbare *rättsskipning* i afseende å såväl civila som kriminella mål. Härvid torde icke minst böra beaktas, hurusom större snabbhet i afseende å lagfarts- och in-teckningsväsendet måste göra sig kraftigt gällande i de mera stadsliknande samhällena i stadens närhet. Ej heller bör förbises den bättre vårdnaden å förmynderskap och förvaltningen af omyndigas medel, som skulle vinnas genom införlifningen med Stockholm.

Slutligen torde få åberopas, hurusom de tätare bebyggda samhällena i stadens närhet äro till sin uppkomst och fortvaro betingade just af staden själf. Deras invånare hafva i betydande utsträckning sin arbetsförtjänst i staden. Deras industri har till stor del sin afsättning därstädes och är jämväl i öfrigt i väsentlig mån grundad på den omedelbara närheten till Stockholm. Det torde därför kunna sägas föreligga särskilda skäl för, att dessa stadens afläggare varda med staden återförenade.

Också hafva ifrågavarande samhällena i de flesta afseenden stadsliknande intressen. Detsamma kan i viss mån sägas vara förhållandet äfven med de kommuner, till hvilka samhällena höra, enär nämnda kommuner måste anses hafva gemensamma intressen med de samhällena, som af dem utgöra en betydande del. Faktiskt har sålunda gränsen mellan Stockholm och omgifvande landsbygd förlorat sitt reella berättigande.

I öfrigt torde kommittén, beträffande skälen för en utvidgning af stadens nuvarande område, få hänvisa till hvad därutinnan yttrats af vissa bland stadens myndigheter i af dem afgifna yttranden, hvarom i det följande närmare förmäles.

Utvidgningens
omfattning.

Står det sålunda klart för kommittén, att en utvidgning af stadens område är af behovet påkallad, framställer sig därefter till besvarande frågan om hvilka områden införlifningen må anses böra omfatta.

Såsom nyss anförts, läser staden ofta finna sig nödsakad att underkasta sig egna uppoffringar till följd af de mindre tillfredsställande förhållandena i stadens omgifningar. Detta kommer naturligtvis till en viss grad alltid att blifva fallet, hur än stadens gränser bestämmas, men mycket torde kunna undvikas, om stadens område är så stort, att emellan den egentliga staden och omgifvande landsbygd finnes tillräckligt område för att så att säga afskilja staden från landsbygden.

I anslutning härtill är det emellertid enligt kommitténs åsikt af vikt, att stadsgränsen drages på sådant sätt, att staden erhåller en förhållandevis slutet

figur, ty om gränsen drages oregelbundet, så att stad och landsbygd blandas med hvarandra, skall det tvifvelsutan visa sig omöjligt att förekomma, att de nu anmärkta olägenheterna framträda med ökad skärpa, hvarförutom betänkliga svårigheter i ordningshänseende blifva oundvikliga.

Öfvertygad om riktigheten af denna åskådning, har kommittén ansett, att en eventuell utvidgning af hufvudstadens område icke, såsom den förut omförmälda remissen antydt, bör inskränka sig till inkorporering endast af de tätt bebyggda samhällena i hufvudstadens närhet.

Det är visserligen sant, att det förnämligast är från dessa samhällen hufvudstaden röner de olägenheter, som mest öfverklagas, men om af sådan anledning dessa samhällen enbart införlifvas med hufvudstaden, skulle stadens område just erhålla en sådan splittrad form, som gjorde det omöjligt att effektivt råda bot för missförhållandena. Men därjämte skulle det icke minst viktiga önskemålet, nämligen det att bereda staden tillräckligt utrymme, icke kunna realiseras.

Skall detta önskemål förverkligas, kan sådant ske endast genom att staden med sig införlifvar områden af den utsträckning, att stadens behof af för olika ändamål lämpad mark må kunna för en lång framtid tillgodoses.

Bör alltså införlifningen sträcka sig längre än till de tätt bebyggda samhällena i hufvudstadens närhet, uppstår fråga, huruvida den bör begränsas till de områden, hvilkas förening med staden finnes påkallad af stadens eget behof af ökad utrymme, eller om icke skäl må anses föreligga att utsträcka införlifningen till de däraf berörda socknarna i deras helhet, äfven om därigenom införlifningen skulle komma att blifva mera omfattande, än som strängt taget vore nödigt.

Å ena sidan kan väl sägas, att en sockens lösbrytande ur de samhälleliga enheter, i hvilka den ingår, medför så omfattande åtgärder och kräfver reglering af så många vidt skiftande spörsmål, att redan lösningen af en sådan uppgift icke är lätt. Men å andra sidan möta ökade svårigheter, om äfven socknen såsom sådan skall uppdelas. En sådan delning förutsätter en omfattande och vidtgående afveckling i afseende å socknens ekonomiska förhållanden, en afveckling, som på grund af dess ömtalighet lär blifva synnerligen svår att genomföra. Hvad särskildt det nu föreliggande fallet beträffar, bör märkas, dels att de områden, hvilkas införlifvande med Stockholms stad torde få anses betingadt redan af sådana omständigheter, som i det föregående omförmälts, torde innefatta så väsentliga delar af de staden omgifvande socknarna, att det i följd däraf kan vara tvifvelaktigt, huruvida de återstående delarna blefve ekonomiskt starka nog att kunna

såsom själfständiga kommuner bestå, och dels att en delning af socknarna nödvändigtvis måste medföra en fullständig omreglering af de kyrkliga förhållandena inom socknarna, under det att en införlifning med staden af socknarna i deras helhet skulle, på sätt kommittén får tillfälle att i det följande närmare utveckla, lämna de rent kyrkliga förhållandena åtminstone tills vidare oberörda. Införlifningsfrågan skulle alltså i afsevärd mån kompliceras, om den gjordes beroende af en sockendelning. Några reella skäl för en sådan delning torde ej heller kunna, åtminstone på ärendets nuvarande stadium, anföras, och då därtill kommer, att det för hufvudstadens vidkommande ligger vikt uppå, att inkorporeringsfrågan inom rimlig tid kan bringas till afgörande, vill det synas, som om anledning saknas att inlåta sig på annat än inkorporering af hela socknar. En sådan åtgärd torde också närmast sammanfalla med de intressen med hänsyn till stadsområdets utvidgning, som för staden äro af största betydelsen.

Kommittén har sålunda vunnit den uppfattning, att den nu ifrågasatta inkorporeringen bör afse endast hela socknar, och har därpå grundat sin utredning.

Med denna uppfattning såsom utgångspunkt får nu kommittén öfvergå till en framställning om, hvilka af de hufvudstaden angränsande socknarna som kunna tänkas böra blifva föremål för införlifning, för att därpå rörande dessa söka förebringa en såvidt möjligt allsidig utredning af de förhållanden, som kunna vara af intresse att känna vid inkorporeringsfrågans bedömande.

Kommittén har först fäst sin uppmärksamhet vid *Brännkyrka* och *Bromma* socknar med *Sundbyberg*, hvartill kommittén funnit anledning icke minst på grund af stadens egendomsförvärf inom desamma.

I den förstnämnda socknen äger staden nämligen redan fastigheterna Enskede, Årsta, Årsta holmar, Mossen, Svedmyran, Södra begravningsplatsen, Grundsborg och Skrubba, hvilka omfatta omkring en femtedel af socknens hela landområde. I Bromma socken har staden förvärfvat egendomarna Ulsunda, Traneberg, Åkeshof, Ålsten och Stora Ängby, tillsammans omfattande omkring tre femtedelar af socknens hela landområde.

Men därjämte har kommittén ansett sig hafva skäl utsträcka utredningen äfven till *Nacka*, *Solna* och *Lidingö* socknar.

Beträffande samtliga ofvannämnda socknar är tillämpligt, hvad i det föregående i allmänhet anförts såsom skäl för en införlifning. Särskildt gäller i fråga om dessa områden, att de alla i stor utsträckning tagits i anspråk för anordnande af s. k. villastäder.

Sådana, i större eller mindre grad bebyggda, äro följande:

i *Brännkyrka* socken: Liljeholmen, Löfholmen, Gröndal, Ekensberg, Blommensberg, Aspudden, Tellusborg, Reymersholm, Fridhem, Petersberg, Klubben, Långbrodal, Örby, Södertörns villastad och Malmen;

i *Bromma* socken: Sundbyberg, Mariehäll, Kungsholms villastad, Kratsboda, Stora och Lilla Essingen samt Grönvik;

i *Nacka* socken: Sickla, Järta, Vikdalen, Ellensvik, Jakobsdal, Ektorpet, Skuru, Dufnäs, Storängen, Neglinge och Saltsjöbaden;

i *Solna* socken: Hagalund, Nya Hufvudsta, Lilla Ahlby och Stocksundsbro; samt

i *Lidingö* socken: Torsvik, Herserud, Lidingö villastad och Islinge.

Flera än de nu omförmälda socknarna har kommittén ansett sig sakna anledning att göra till föremål för utredning. Det med införlifningen afsedda syfte synes nämligen böra kunna nås redan genom inkorporering af de här angifna socknarna, hvilka, såsom nedan närmare uppvisas, hafva en areal af nära 7 gånger stadens nuvarande område.

Att, på sätt framkastats, gifva införlifningen en än större omfattning torde icke vara välbetänkt, enär stadens utsträckning därigenom skulle blifva sådan, att den kommunala förvaltningen komme att i hög grad försvåras och säkerligen också blifva onödigt dyrbar, utan att, enligt kommitténs uppfattning, någon motsvarande fördel vore att vinna.

I det föregående har äfven framhållits vikten af att stadens blifvande område erhåller en så vidt möjligt slutet form. Detta mål synes på ett förhållandevis tillfredsställande sätt nås, om inkorporeringen begränsas till de nu ifrågasatta socknarna.

Tilläfventyrs kunde ifrågasättas, om icke en eller annan af de öfriga Stockholm närliggande socknarna borde framför någon eller några af de ofvan omförmälda blifva föremål för införlifning med hufvudstaden. Det kan väl ej förnekas, att många skäl tala för införlifning med Stockholm exempelvis af *Danderyds* socken med *Djursholms* köping och öfriga därinom belägna tätare bebyggda samhällen; men har kommittén å andra sidan icke funnit dessa skäl vara af den betydelse, att de kunna anses böra föranleda till socknens förening med Stockholm framför någondera af de fem socknar, vid hvilka kommittén, på sätt nyss sagts, fäst sin uppmärksamhet.

Kommittén har af sålunda angifna skäl ansett sig böra begränsa sin undersökning till *Nacka*, *Brännkyrka*, *Bromma*, *Solna* och *Lidingö* socknar med där-

inom belägna municipalsamhällen samt Sundbybergs köping; och får kommittén nu öfvergå till att meddela den af kommittén beträffande dessa områden verkställda utredning. Här torde böra förutskickas den anmärkning, att kommittén vid denna utredning lämnat å sido de kyrkligt-ekonomiska förhållandena, enär hufvudstadens församlingar i detta afseende hvar för sig utgöra en enhet och den föreslagna införlifningen följaktligen icke härutinnan skulle medföra någon förändring för de införlifvade områdena.

Sockenupp-
gifter.

I de såsom bilagor till kommitténs betänkande framlagda tabellerna 1—8 meddelas vissa data angående de ifrågavarande socknarnas folkmängd, finanser, skolväsen och fattigvård under åren 1896—1905. Dessa uppgifter, hvilka grunda sig på de af vederbörande kommunala myndigheter till rikets officiella statistik afgifna rapporter, äro visserligen i en del fall behäftade med ofullkomligheter, men de torde i alla händelser motsvara det syfte, som betingat deras framläggande, nämligen att i stora drag åskådliggöra socknarnas utveckling under de senaste tio åren i anförda hänseenden. Någon förklarande text till dessa tabeller utföfver den, som lämnas här och hvar i det följande, torde icke vara erforderlig. Dock må här anmärkas, att de uppgifter, som i sammanhang med de finansiella förhållandena meddelas om fyrktal eller påförd bevillning, afse de fyrktal eller den bevillning, som ligga till grund för motstående års utdebiteringar och inkomster och hvilka således blifvit äsatta under näst föregående år. Äfven må erinras om att i antalet understödstagare i tabell 8 icke innefattas de personer tillhörande vederbörande kommun, hvilka erhållit understöd genom annat fattigvårdssamhälle, medan däremot, såsom tabellen utvisar, däri ingå äfven de inom kommunen understödda personer, som tillhöra annat samhälle.

Kommittén utbeder sig att här nedan få i mera skematisk form anföras en del andra data rörande hvar och en af dessa socknar, hvilka data delvis meddelats af vederbörande kommunala eller andra myndigheter i allmänhet enligt förhållandena år 1905 eller 1906 och delvis äro hämtade ur andra källor af officiell natur och i sådant fall i regeln afse år 1905, det senaste år, för hvilket vid tiden för dessa sockenbeskrifningars affattande uppgifter voro för kommittén tillgängliga. Slutligen lämnas, i de fall där sådant varit möjligt, en sammanfattande öfversikt för hela det till införlifning föreslagna området.

Nacka.

Nacka socken (kyrkoförsamling och kommun) utgör eget pastorat inom Södertörns kontrakt af Strängnäs stift, ingår i Svartlösa härad och tingslag samt Södertörns domsaga och bildar tillsammans med Brännkyrka socken Svartlösa härads Norra länsmansdistrikt af Södertörns fögderi.

Areal (utan vatten): 60.60 kv.-km.

Folkmängd den 31 december 1906: 6,436.

Efter näringsfång fördelar sig folkmängden enligt 1905 års mantalslängd sålunda:

	Hufvud- personer.	Familje- medlemmar.	Tjänstehjon.	Summa.
Jordbrukare (inr. trädgårdsmästare)	60	177	26	263
Jordbruks- och trädgårdsarbetare	78	192	2	272
Fabriksidkare	48	97	46	191
Håndtverkare, fabriks- och handtverksarbetare	624	1,562	34	2,220
Handlande och handelsbiträden	160	339	149	648
Vid samfärdsel anställda	58	128	4	190
Präster, lärare, sjukvårdspersonal o. d.	124	171	58	353
Arbetare af obestämdt slag	325	667	1	993
Änkor utan uppgifvet yrke, fattighjon m. fl.	327	292	26	645
Summa	1,804	3,625	346	5,775

Hela fastighetsvärdet inom kommunen enligt 1905 års taxeringslängder uppgår till 18,742,000 kr., hvaraf 386,900 kr. komma på bevillningsfria fastigheter och således 18,355,100 kr. på de bevillningsskyldiga fastigheterna. Huru sistnämnda värde äfvensom den på grund därpå beräknade bevillningen fördelar sig mellan jordbruksfastighet och annan fastighet, framgår af följande sammanställning:

Nacka.

	Antal särskildt taxerade fastigheter.	Taxerings- värde.	Uträknad bevilling.
		Kronor.	Kronor.
Jordbruksfastighet	48	1,402,000 —	841 20
Annan fastighet.....	626	16,953,100 —	8,476 55
Summa	674	18,355,100 —	9,317 75

Den för bevilling uppskattade inkomsten af kapital och arbete år 1905 äfvensom den på grund därpå beräknade bevillingen, för den händelse de för Stockholms stad gällande bevillningsfria afdragen hade tillämpats, ställer sig sålunda:

Inkomstgrupper.	Antal skattskyldige.	Sammanlagd inkomst.	Uträknad bevilling.
		Kronor.	Kronor.
Under 700 kr.	223	142,521 —	— —
700—1,200 "	643	578,012 —	1,600 62
1,200—1,800 "	326	457,664 —	2,946 64
1,800 kr. och däröfver.....	297	1,976,120 —	19,761 20
Summa	1,489	3,154,317 —	24,308 46

År 1906 funnos inom kommunen 18 fabriker, sysselsättande 1,106 arbetare och med ett tillverkningsvärde af 22 $\frac{1}{2}$ millioner kronor. Bland större industriella företag märkas följande, med här angifvet antal arbetare: J. V. Svenssons automobilfabrik (239), Järta garfveri (115), Gäddvikens superfosfat- och svafvelsyrefabrik (111), Kvarnen Tre kronor (108), Saltsjökvarn (105), de Laval's ångturbinfabrik (102), Aktiebolaget Diesels motorers fabrik (81), C. A. Käbergs tapetfabrik (38), Aktiebolaget Sommeli olje- och foderkakfabriker (35), Rylander & Rudolphs fabriker (35), Järta ångtvätfabrik (32), Stockholms båtbyggeri (31), Engelska ångsågverket (28), o. s. v.

För byggande af fattighus har kommunen upptagit ett amorteringslån å 35,000 kr., hvaraf till inköp af tomt användts 6,712 \cdot 50 kr.; återstoden finnes

i fattighusfonden. Lånet, som togs i postsparbanken den 15 november 1897 och löper med 3·8 % ränta, skall amorteras på 40 år. Annuiteten utgör 1,716·04 kr. Återstående kapitalskulden vid 1905 års slut uppgick till 31,969·39 kr.

Kommunen har en donationsfond, stor 8,860·53 kr., som godsägaren P. G. L. Edin å Skuru testamenterat till sjukhus. Fonden är insatt i bank och lämnar från den 5 maj 1906 löpande bankränta.

Hvad fattigvården beträffar, har kommunen hittills begagnat sig endast af förhyrda lokaler för de fullt försörjdas inhysande. Då emellertid behovet af fattighus eller fattiggård till följd af samhällets snabba utveckling blifvit trängande, har kommunen år 1907 fattat beslut om byggande af en större försörjningsanstalt. Vid fattigvården äro, under ledning af fattigvårdsstyrelsens ordförande, å ordinarie stat tillsviðare anställda tvänne tillsyningsmän, hvilka åtjuta en årlig aflöning, den ena af 250 kr. och den andra af 150 kr. Fattigvårdsstyrelsens ordförande uppbär 400 kr. årligen i ersättning för sitt arbete med tillsynen öfver de fattige.

Kommunens utgifter för fattigvården under de senaste fem åren fördela sig på olika utgiftsposter sålunda:

	År 1901.	År 1902.	År 1903.	År 1904.	År 1905.
Hus och inventarier.....	71 25	105 99	— —	— —	— —
Understödstagares beklädnad, vård och underhåll	11,412 35	12,063 66	13,216 85	23,232 04	23,020 16
Aflöningar	1,481 75	1,365 65	1,647 40	1,350 —	1,350 —
Öfriga behof	11 78	255 23	712 95	947 45	58 83
Summa kronor	12,977 13	13,790 53	15,577 20	25,529 49	24,428 00

Kommunen äger en epidemisjukstuga till ett taxeringsvärde af 20,000 kronor och med plats för 12 sängar, men med god plats för extra sängar, så att högsta antalet vårdade per dag uppgått till 21. Vid sjukstugan, hvars ekonomi skötes af kommunalnämndens ordförande, voro år 1906 anställda: en läkare, antagen för år 1906 af kommunalnämnden mot ett årsarfvode af 1,200 kr., en sköterska och en kokerska, bägge antagna tillsviðare, den förra af kommunalnämnden och den senare af dess ordförande. Sköterskan är en hos sjukvårdsstyrelsen i Stockholms län anställd sköterska, som, då ej patienter finnas å sjukstugan, tages därifrån.

Nacka.

Hon åtnjuter under sin tjänstgöring vid sjukstugan ett arvode af 1 kr. per dag jämte fritt vivre. Sistnämnda förmån tillkommer äfven kokerskan, som dessutom uppbar 25 kr. i månaden.

Inom kommunen är anställd en barnmorska med en aflöning för år 1905 af 762.50 kr.

Kommunens samtliga utgifter för hälso- och sjukvården under år 1905 utgjorde 8,412.76 kr.

För polisväsendet är anställd en fjärdingsman, vald å kommunalstämma för de 4 åren 1904—1907, med en årlig lön af 1,200 kr. Dessutom är särskild polisbevakning anordnad dels vid Saltsjöbaden, där en polisman är anställd hela året om, dels utom Danviks tull, hvarest utom fjärdingsmannen en extra polisman patrullerar lördags-, söndags- samt helgdagsaftnar. För nämnda särskilda bevakning lämnar kommunen tills vidare till kungl. maj:ts befallningshafvande ett årligt bidrag af 1,100 kr.

Några särskilda kommunala tjänstebefattningar finnas icke.

Kommunen äger ej några anläggningar för vattenledning eller belysning.

Skolorna inom församlingen utgjordes år 1905 af 6 folkskolor och 6 småskolor och voro inrymda i 7 församlingen tillhöriga skolhus, till ett sammanlagdt taxeringsvärde af 126,000 kr. och innehållande 16 lärosalar och 5 slöjdsalar. Lärarepersonalen samma år utgjordes af 6 ordinarie lärare, 2 ordinarie lärarinnor och 4 biträdande lärarinnor i folkskolorna samt af 10 lärarinnor i småskolorna, eller inalles 22 personer, af hvilka 13 tillika undervisade i slöjd.

Skolkassans tillgångar vid 1905 års slut redovisas sålunda:

Fastigheter till ett taxeringsvärde af	kr. 139,866.00
Inventarier till ett brandförsäkringsvärde af	» 8,800.00

Summa kr. 148,666.00

Kassans skulder vid samma tidpunkt utgjordes af:

Amorteringslån	kr. 97,123.74
Skuld mot revers	» 13,866.00
Förskott från kyrkokassan	» 4,726.63

Summa kr. 115,716.37

De tre amorteringslån, som församlingen upptagit, äro gemensamma för kyrko- och skolkassorna och fördelade med viss andel på hvardera kassan. Återstående kapitalskulden vid 1905 års slut var följande:

Nacka.

	Kyrkokassan.		Skolkassan.		Summa.
Lån i postsparbanken af den 23 mars 1890	37,860	30	9,465	08	47,325 38
” ” ” ” ” ” 9 november 1897	68,149	28	48,422	93	116,572 21
” ” prästerskapets änke- och pupillkassa af den 1 september 1903	58,853	59	39,235	73	98,089 32
Summa kronor	164,863	17	97,123	74	261,986 91

Fördelningen af lånen på de bägge kassorna är således sådan, att af 1890 års lån 80 % falla på kyrkokassan och 20 % på skolkassan, af 1897 års lån 58.461 % på kyrkokassan och 41.539 % på skolkassan samt af 1903 års lån 60 % på kyrkokassan och 40 % på skolkassan. Räntefoten utgör å 1890 års lån 4 %, å 1897 års lån 3.8 % och å 1903 års lån 4.5 %. Betalningsterminen är för alla tre lånen den 1 mars. Lånen slutbetalas resp. 1928, 1937 och 1943. Den årliga annuiteten utgör resp. 3,260.50, 6,373.87 och 5,434.32 kr., hvaraf således på skolkassan komma resp. 652.10, 2,647.64 och 2,173.73 kr., eller tillhoppa 5,473.47 kr.

Mot revers af den 21 december 1905 har församlingen, för inköp af tomt till skolhus vid Neglinge, hos järnvägsaktiebolaget Stockholm—Saltsjön upptagit ett tillfälligt lån å 13,866 kr.

Församlingens utgifter för skolväsendet under de senaste fem åren fördela sig på olika utgiftsposter sålunda:

	År 1901.	År 1902.	År 1903.	År 1904.	År 1905.
Hus och inventarier.....	2,586 66	4,151 13	10,518 81	43,901 05	18,663 32
Undervisningsmateriel	742 05	583 83	690 47	546 21	1,632 68
Andra förbrukningspersedlar	215 75	2,004 84	1,647 30	2,010 —	2,330 34
Räntor	2,404 75	2,370 30	2,569 63	3,192 36	4,041 94
Afföningar	14,626 58	16,001 98	16,920 63	18,728 76	23,017 18
Pensionsavgifter	400 —	430 —	456 66	470 —	573 33
Öfriga behof	1,848 31	2,309 96	3,115 20	3,848 87	4,418 18
Summa kronor	22,824 10	27,852 04	35,918 70	72,697 25	54,676 97

Nacka.

I förestående utgifter för aflöningar ingår icke värdet af de naturaförmåner, som tillkomma lärarepersonalen och hvilka år 1905 uppskattades till 2,875 kr.

Resterande skulden å de för kyrkokassan upptagna amorteringslånen utgjorde vid 1905 års slut, enligt hvad här ofvan anförts, 164,863.17 kr. och annuiteterna tillhopa 9,595.22 kr.

De vid Svartlösa häradsrätt under åren 1904 och 1905 handlagda ärenden, som kunna anses tillhöra Nacka socken, äro följande:

	Saltsjöbaden.		Socknen i öfrigt.		Summa.	
	1904.	1905.	1904.	1905.	1904.	1905.
Konkursansökningar, som ej föranlett konkurs.....	3	—	5	2	8	2
Anhängiggjorda konkurser.....	—	2	3	5	3	7
Lagfartsärenden	63	54	78	65	141	119
Inteckningsärenden	158	162	281	244	439	406
Boskillnadsmål	1	1	—	1	1	2
Förmynderskapsärenden	1	1	11	11	12	12
I afhandlingsprotokollet upptagna ärenden	2	9	23	26	25	35
Civila mål och domboksärenden	21	9	61	63	82	72
Mål angående för brott häktade personer.....	3	—	10	2	13	2
Öfriga af allmän åklagare anhängiggjorda brottmål	4	2	43	29	47	31
Af enskild part anhängiggjorda brottmål	—	—	5	2	5	2
Summa	256	240	520	450	776	690

Antalet utsökningsmål år 1905 uppgick till 28, af hvilka 19 medfört utmätning eller utmätningförsök; 1 exekutiv lösöreauktion förekom; i ett fall blefvo handlingarna insända till kungl. maj:ts befallningshafvande för exekutiv försäljning af utmätt fastighet.

Inom Nacka och Brännkyrka kommuner blefvo 5 utslag i brottmål under år 1905 lämnade till verkställighet, och å saköreslängderna och bötesförteckningarna

för år 1906 funnos uppförda 365 personer bosatta i nämnda socknar. Huru öfriga till kronofogdekontoret under år 1905 inkomna handräckningsärenden fördela sig på de särskilda socknarna, har ej kunnat uppgifvas.

Antalet debetsedlar å krono- m. fl. utskylder för år 1905 utgjorde 2,176. Rästlängderna för samma år upptaga 919 poster om 17,906'03 kr. å kommunalutskylder och 522 poster om 603'70 kr. å pastoralier.

Hemmanen inom socknen äga ej del i häradsallmänning.

De för år 1905 inom kommunen utdebiterade tingshusmedlen uppgingo till 304 kr. I fråga om tingslagets gemensamma angelägenheter hänvisas i öfrigt till efterföljande Sammandrag.

Någon skjutsanstalt finnes icke inom kommunen.

I fråga om vägväsendet tillhör socknen Svartlösa härads väghållningsdistrikt. Längden af de till allmänt underhåll indelade vägarna uppgår till 12'641 km., och kostnaden för deras underhåll den tid mark är bar är uppskattad till 4,062'49 kr. Härtill kommer en nyanlagd väg till Saltsjöbaden, med en längd af omkring 5 km., hvilken underhålles af väggkassan för en beräknad kostnad af 2,000 kr. Vaghållarne inom kommunen hafva inga väglotter inom andra delar af väghållningsdistriktet, och ej heller hafva vaghållare från andra socknar väglotter inom Nacka. Vägfyckarna inom socknen år 1905 voro till antalet 76,811, däraf för jordbruksfastighet 14,020 och för öfriga beskattningsföremål 62,791.

I fråga om vägväsendet i öfrigt hänvisas till efterföljande Sammandrag.

Brännkyrka.

Brännkyrka socken (kyrkoförsamling och kommun) är annex till Huddinge, tillhör Södertörns kontrakt af Strängnäs stift, ingår i Svartlösa härad och tingslag samt Södertörns domsaga och bildar tillsammans med Nacka socken Svartlösa härads Norra länsmansdistrikt af Södertörns fögderi. Inom socknen finnas tvänne municipalsamhällen, nämligen Liljeholmen och Örby.

Areal (utan vatten): 75'19 kv.-km.

Folkmängd den 31 december 1906: 12,499, däraf i Liljeholmen 7,203 och i Örby omkring 1,200.

Brännkyrka. Efter näringsfång fördelar sig folkmängden enligt 1905 års mantalslängd sålunda:

	Hufvud- personer.	Familje- medlemmar.	Tjänstehjon.	Summa.
Jordbrukare (inr. trädgårdsmästare)	113	320	73	506
Jordbruks- och trädgårdsarbetare	317	820	14	1,151
Fabriksidkare	32	79	32	143
Handverkare, fabriks- och handverksarbetare	1,155	2,989	78	4,222
Handlande och handelsbiträden	121	215	24	360
Vid samfärdsel anställda	101	234	1	336
Präster, lärare, sjukvårdspersonal o. d.	101	133	20	254
Arbetare af obestämdt slag	969	2,124	8	3,101
Ånkor utan uppgifvet yrke, fattighjon m. fl.	625	704	20	1,349
Summa	3,534	7,618	270	11,422

Hela fastighetsvärdet inom kommunen enligt 1905 års taxeringslängder uppgår till 15,582,600 kr., hvaraf 564,700 kr. komma på bevillningsfria fastigheter och således 15,017,900 kr. på de bevillningsskyldiga fastigheterna. Huru sistnämnda värde äfvensom den på grund därpå beräknade bevillningen fördelar sig mellan jordbruksfastighet och annan fastighet, framgår af följande sammanställning:

	Antal särskildt taxerade fastigheter.	Taxerings- värde. Kronor.	Uträknad bevillning. Kronor.
Jordbruksfastighet	96	2,783,600	1,670 16
Annan fastighet	864	12,234,300	6,117 15
Summa	960	15,017,900	7,787 31

Stockholms stad äger inom kommunen Enskede, Årsta m. fl. egendommar till ett taxeringsvärde af 811,300 kr. för jordbruksfastighet och 1,141,300 kr. för annan fastighet eller inalles 1,952,600 kr.